

Welkom als raadslid in uw Regio Hart van Brabant!

Introductie- en overdrachtsdocument Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, Preventieve GGZ en Verslavingszorg in de regio Hart van Brabant

1. Aanleiding

Landelijk is er het voornemen om de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen (hierna BW genoemd) door te decentraliseren van de zogenaamde 43 centrumgemeenten naar alle gemeenten van Nederland. BW is bedoeld voor iedereen die niet meer zelfstandig kan wonen vanwege psychische of psychosociale problematiek. Voor de regio Hart van Brabant betekent dit het wegvallen van de centrumgemeentetaak bij de gemeente Tilburg.

De negen gemeenten van de regio Hart van Brabant hebben eind 2016 afgesproken om samen op te trekken in deze ontwikkeling, waarbij gekozen is voor een samenhangende visie op Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang (hierna MO), Preventieve GGZ en Verslavingszorg.¹

Met dit introductie- en overdrachtsdocument wordt u geïnformeerd over de stand van zaken.

2. Landelijk kader

In 2016 heeft de Commissie Dannenberg op landelijk niveau een advies uitgebracht over de toekomstige aanpak van BW met de titel 'Van Beschermd Wonen naar beschermd thuis'. Door de VNG is een [animatie](#) gemaakt waarin de essentie van deze ontwikkeling wordt aangegeven en meer uitleg wordt gegeven over de doelgroep. De kern van het advies betekent een normalisatie van beschermd wonen. Dit houdt in dat:

¹ De gemeente Heusden heeft aangegeven om de Preventieve GGZ en Verslavingszorg lokaal in te vullen.

- a. Mensen die zijn aangewezen op beschermde woonvormen meer dan nu het geval is zo zelfstandig mogelijk in de wijk komen te wonen.
- b. Het op- en afschalen van zorg en ondersteuning vanzelfsprekender moet worden.
- c. Een soepele overgang tussen Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen wordt bevorderd. Dit is volgens de Commissie mogelijk wanneer gemeenten in hun lokale ondersteuningsstructuur beschikken over een breed palet aan producten en voorzieningen: van lichte vormen van begeleiding tot zware vormen van opvang. Mede op basis van dit advies is in 2016 landelijk afgesproken het budget BW per 2020 door te decentraliseren naar alle gemeenten in een integratie-uitkering sociaal domein.

De Commissie Gezondheid en Welzijn van de VNG en vervolgens de 43 centrumgemeenten hebben eind 2017 geconstateerd dat de onzekerheden met betrekking tot het financieel verdeelmodel BW en MO dusdanig groot zijn dat het niet verantwoord is om dit proces onder deze omstandigheden voort te zetten. Dit is vervolgens door de staatssecretaris onderschreven. Oftewel, de decentralisatie BW wordt voorlopig in de koelkast gezet. De gesprekken tussen VNG en VWS over de precieze datum van de decentralisatie lopen op dit moment nog. Zodra er meer duidelijkheid is, wordt u als gemeenteraad hierover geïnformeerd. De beweging, die het advies van Dannenberg beschrijft, wordt overigens wel door alle partijen gedeeld en daarom wordt er op aangedrongen om dit proces voort te zetten.

3. Uitgangspunten en regiovisie

In 2017 is gewerkt aan het vaststellen van uitgangspunten en inhoudelijke vergezichten voor de doorontwikkeling in Hart van Brabant. Externe projectleiding is aangesteld om kwartier te maken en tot concretisering van de projectopdracht te komen. In het laatste kwartaal van 2017 is een ronde langs de 9 regiogemeenten gemaakt om de wensen en verwachtingen (zowel inhoudelijk als procesmatig) op te halen. Door de gemeenten is hierbij unaniem aangegeven dat de ingezette beweging van Dannenberg ondanks de financiële onzekerheden in gezamenlijkheid doorgezet moet worden.

Tevens is gesteld dat van het begin af aan de verbinding moet worden gemaakt met het bredere sociale domein.

Op grond hiervan is eind december 2017 een regiovisie opgeleverd: een beleidskader (de gezamenlijk op te pakken thema's), gekoppeld aan afspraken over financiën, project-organisatie en planning. Het geheel vormt een inhoudelijk en praktisch kompas, dat kaderstellend voorgelegd kan worden aan de gemeenteraden van HvB.

4. De feiten van nu

Om keuzes voor de toekomstige inrichting te maken, is het allereerst van belang om zicht te hebben op de huidige situatie. Hiervoor is een data-analyse uitgevoerd waarmee 'een foto' is gemaakt van het nu. De belangrijkste conclusies voor BW zijn:

- a. Het aantal unieke cliënten BW in HvB is 735 per 7/12/2017.

- b. De verdeling van deze cliënten over de gemeenten van HvB is als volgt: Tilburg 66%, Waalwijk 14%, Oisterwijk 11%, Heusden 4%, Loon op Zand 1%, Goirle 1%, Gilze-Rijen 1%, Dongen 1% en Hilvarenbeek 0%.
- c. Het eerste peilmoment van 1/1/2016 kende 879 cliënten (144 meer dan nu, zie a).
- d. Vanaf februari 2015 is er sprake van daling van zowel de in- als de uitstroom, maar ook dat de uitstroom ten opzichte van de instroom jaarlijks groter is.
- e. Ten opzichte van 2015 is er sprake van een toename van instroom in Wmo-begeleiding Tilburg in 2016 en 2017 (voor de regiogemeenten zijn deze gegevens nog niet beschikbaar).
- f. Het aantal cliënten dat zorg in natura (ZIN) ontvangt is afgerond 90%, het aantal cliënten met een PGB is 10% (peildatum begin september 2017).
- g. Er zijn 9 gecontracteerde ZIN-aanbieders, die vooral gevestigd zijn in Tilburg en in mindere mate in Waalwijk, Oisterwijk en Heusden. Daarnaast zijn er 15 PGB-aanbieders die werken in de gehele regio.

5. Belangrijkste opgaven Hart van Brabant

Gelet op de geïnventariseerde verwachtingen bij de negen gemeenten van HvB en de hiervoor beschreven feiten zijn in de regiovisie de belangrijkste opgaven voor de komende jaren benoemd. Deze zijn geclusterd aan de hand van de volgende thema's / onderwerpen.

- a. Het van nu af aan samen met alle stakeholders (regiogemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties, vertegenwoordigers van cliënten e.d.) optrekken in deze maatschappelijke opgave.
- b. Analyse van de organisatie van de toegang en het hanteren van een gezamenlijk wegingskader (regionale oriëntatie op de wenselijk- en mogelijkheden van het meer met elkaar verbinden en in kracht zetten van de lokale toegangsteams en het regionale toegangsteam BW, met bijbehorende backoffice).
- c. Het nader onderzoeken van het cliëntenverloop BW.
- d. Bepalen welk palet aan voorzieningen gewenst is in de regio HvB.
- e. Het beschikbaar hebben van voldoende (nieuwe) woonvormen.
- f. Aan de slag gaan met innovatie en het inrichten van proeftuinen om te experimenteren.
- g. Onderzoek doen naar nieuwe productbeschrijvingen en bekostiging.
- h. Het organiseren van de inkoop voor 2019 en ieder geval 2020.
- i. De relatie leggen met de groep licht verstandelijk beperkten (LVB).
- j. Het organiseren van een goede communicatie.
- k. Toetsing op kwaliteit en handhaving daarvan (integraal bezien).
- l. Het komen tot een integrale en vereenvoudigde projectorganisatie.

Bovengenoemde bouwstenen moeten bij elkaar zorgen voor een nieuw samenhangend ondersteuningsbeleid. De gemaakte opdeling biedt de mogelijkheid faseringen in tijd te maken (en prioriteiten te stellen). Hiervoor is in de regiovisie een aparte planning (een spoorboekje) opgenomen.

6. Financieel kader

Bij de decentralisatie per 1/1/2015 naar de centrumgemeenten is als context gehanteerd dat Tilburg voor de regio HvB volledig inhoudelijk en financieel verantwoordelijk is voor een adequate uitvoering

van BW. Anders gezegd: financiële tegenvallers ten opzichte van de rijksuitkering zijn voor rekening van de centrumgemeente, net zoals dat geldt voor meevallers. Op grond van een landelijke analyse dreigde er in 2015 een financieel debacle voor Tilburg. Een structureel tekort voor HvB werd becijferd van € 6 miljoen. In goed overleg met zorgaanbieders is in reactie daarop gewerkt aan een ombuigingsplan en bleek Den Haag bereid tot een financiële compensatie. In de regiovisie wordt aangegeven dat de resultante van nu een geprognosticeerd overschot van € 14 miljoen voor 2017 oplevert. Tilburg en regiogemeenten Hart van Brabant kunnen zich daar echter niet rijk mee rekenen. In de regiovisie wordt uitgebreid ingegaan op de argumentatie hiervan, waaronder de grote onzekerheden m.b.t. het nieuwe verdeelmodel, de behoefte en noodzaak om te investeren in innovatie en de substitutie van uitgaven (bijvoorbeeld naar Wmo-begeleiding).

7. Standpuntbepaling portefeuillehouders MO HvB

Gelet op de impact van het geheel is vastgesteld dat het niet wenselijk was om zo kort voor de verkiezingen nog bestuurlijk de kaders voor de komende jaren vast te laten stellen.

Door het Poho MO (portefeuillehoudersoverleg maatschappelijke ontwikkeling) is op 26/1/2018 afgesproken om:

- a. Kennis te nemen van de regiovisie Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, Preventieve GGZ en Verslavingszorg in de regio Hart van Brabant.
- b. Het op basis van deze regiovisie en de daarin opgenomen planning vanaf dat moment al aan de slag te gaan voor het herijken van de brede ondersteuningsstructuur in Hart van Brabant.
- c. Formele besluitvorming na de verkiezingen te laten plaatsvinden door de nieuwe colleges en de gemeenteraden.
- d. In te stemmen met onafhankelijke invulling van het regionaal projectleiderschap Beschermd Wonen.

8. Stand van zaken

Sinds 26/1/2018 zijn op basis van de regiovisie onder andere de volgende stappen gezet:

- a. Er is een platte projectorganisatie ingeregeld, waarbij alle gemeenten zijn uitgenodigd en de centrumgemeente en regiogemeenten gezamenlijk optrekken om de opgave te realiseren.
- b. De opdracht voor de invulling van het regionale projectleiderschap is verleend aan de externe deskundigen, als vervolg op het kwartiermaken. Doel hiervan is om Tilburg als centrumgemeente en regiogemeenten op basis van gelijkwaardigheid te laten participeren.
- c. Een bijeenkomst voor alle betrokken zorgaanbieders heeft op 2/3/2018 plaatsgevonden om hen te informeren over de ontwikkelingen en de regiovisie en hen uit te nodigen te participeren in de verdere uitwerkingen (waartoe grote bereidheid bestaat).
- d. Er is een brief uitgegaan aan alle betrokken woningcorporaties in HvB met eenzelfde inzet als gedaan bij de zorgaanbieders.
- e. Op 8 mei 2018 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met cliëntenorganisaties, wederom met als doel om samen aan deze maatschappelijke opgave te gaan werken. Een dergelijke bijeenkomst wordt ook georganiseerd voor de sociale raden in Hart van Brabant om te bepalen of zij een gezamenlijke adviesrol willen oppakken en zo ja op welke manier dat vorm krijgt.
- f. Een eerste werkgroep is gevormd om te gaan kijken naar de (toekomstige) wijze van inkoop.

- g. Er zijn voor de beleidsmedewerkers en toegangsorganisatie(s) werkbezoeken gepland aan regionale zorgaanbieders om beter in beeld te krijgen wat de zorgaanbieders doen en (betere) feeling te krijgen met de doelgroep. De zorgaanbieders mogen op hun beurt een kijkje komen nemen bij de gemeenten om te kijken waar zij voor staan.
- h. Daarnaast worden werkbezoeken georganiseerd om good practises op te halen in andere regio's. Naast gemeenten en de toegang nemen ook zorgaanbieders hieraan deel.
- i. Afspraken zijn in wording om nader invulling te geven aan de samenwerking tussen het regionale Toegangsteam BW en de lokale toegangen.

9. De bestuurlijke routing

De regiovisie wordt voorgelegd aan het nieuwe Poho MO HvB op 28/6/2018. Bij instemming zal de regiovisie medio 2018 voorgelegd worden aan de colleges van B&W en de gemeenteraden van HvB.

BPIM
31/5/2018

**Regio Hart van Brabant wenst u een betrokken
en inspirerende raadsperiode**